

Nr 4.

Andra kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande över motion angående en översyn av socialvården.

I motion nr 73 har herr andre vice talmannen *Skoglund* m. fl. hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att en översyn av socialvården med beaktande av ovan angivna synpunkter företages utan avvaktande av det utredningsarbete, som redan pågår rörande vissa specialområden inom socialvården, samt att detta utredningsarbete uppdrages åt ett fristående organ.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från socialvårdskommittén, Landstingsförbundet och Stadsförbundet. Jämväl Landskommunernas förbund har beretts tillfälle att inkomma med yttrande men icke begagnat sig härav.

Socialvårdskommittén framhåller, att en planläggning av det socialpolitiska reformarbetet icke kan ske på längre sikt, vilket skulle hindra dess anpassning efter förändrade förhållanden, och för övrigt icke låter sig göra, eftersom befintliga ekonomiska resurser icke låta sig bedömas annat än för ett mycket begränsat antal år framåt. Annorlunda ställer sig saken om man begränsar planläggningen till ett fåtal år. En sådan planläggning bör ständigt och successivt företagas av Kungl. Maj:t. Kommittén erinrar om riksdagens skrivelse år 1945, vari riksdagen begärde en planläggning inom vederbörande departement i syfte att samordna utredningsresultaten och uppdraga riktlinjer för den framtida socialpolitiken. Kungl. Maj:t framlade därefter vid 1946 års riksdag en finansplan, i vilken bl. a. medräknats kostnaderna för de socialpolitiska reformerna. Utvecklingen har medfört, att denna plan icke längre är aktuell. Om motionärerna avse icke blott en samlad socialvårdsplan utan även en omprövning av redan fattade beslut, vill emellertid kommittén bestämt avstyrka en sådan översyn. Beträffande de organisatoriska frågorna anför kommittén, att den ämnar framlägga ett överarbetat förslag härom. Frågan om socialvårdens arbetskraftsbehov är föremål för andra motioner vid årets riksdag. I denna del tillstyrker kommittén en utredning. Frågan om socialpolitiken och beskattningen kan icke behandlas för sig, då den berör alla sidor av samhällslivet. Frågan är föremål för riksdagens uppmärksamhet i annat sammanhang. Beträffande samordning av socialvårdens olika grenar framhåller kommittén, att den senast nästa år ämnar lägga fram förslag till socialhjälpslag samt förslag om den

Bihang till riksdagens protokoll 1949. 13 saml. 2 avd. Nr 4.

kommunala nämndsorganisationen för socialvården m. m. I samband med prövningen av då föreliggande förslag och tidigare fattade beslut synes en översyn ur samordningssynpunkt böra övervägas av Kungl. Maj:t.

Kommittén avstyrker därför motionen utom i fråga om en allsidig utredning av arbetskraftsproblemet.

En minoritet inom kommittén har velat tillstyrka motionen med hänsyn till den ekonomiska belastning de sociala utgifterna medföra. Det gäller därför att välja vilka reformer, som böra komma i främsta rummet, och vilka, som måhända måste stå tillbaka.

Landstingsförbundet hänvisar till att det tidigare i annat sammanhang förordat en gradering av olika reformförslags angelägenhet. Förbundet anser, att en översyn och avvägning bör ske. Därvid böra anläggnings- och driftkostnader samt personalbehov ävensom samhällets möjligheter att tillgodose dessa behov bedömas. Något särskilt organ anser förbundet dock onödigt. Översynen bör kunna ske inom de olika departementen. Då det sannolikt kommer att visa sig, att viss återhållsamhet är av nöden, är det angeläget, att reformförslag, som anses böra förverkligas, utformas rationellt och underkastas nödig översyn.

Stadsförbundet finner visserligen, att samordningen icke varit som den borde vara vid reformarbetet inom socialvården men finner det icke lämpligt, att nu, då socialvårdskommittén står inför slutet av sitt arbete, ett nytt utredningsorgan tillskapas. Förbundet ifrågasätter, om icke mycket kunde vinnas genom bättre kontakt mellan departementen och då särskilt finansdepartementet och utredningskommittéerna. Förbundet anser det vidare önskvärt, om årligen i statsverkspropositionen kunde lämnas överblickar över hur man ser på förhållandet mellan socialvårdsutgifter och statsinkomster samt på möjligheten att rekrytera erforderlig personal.

Utskottet. Såsom av socialvårdskommitténs yttrande framgår, står kommittén nu inför slutet av sitt arbete. De synes utskottet då mindre rationellt att nu begära tillsättande av ny utredning med de vittomfattande uppgifter, som i motionen förordas. Däremot vill utskottet gärna instämma i att det med goda skäl kan krävas, att man får en bättre överblick över samhällets resurser, både ur ekonomisk och icke minst personalsynpunkt, då det gäller att avväga det ena reformförslaget mot det andra, deras angelägenhetsgrad och de anspråk deras genomförande ställer på samhällets dock begränsade ekonomiska tillgångar och likaledes begränsade tillgång på erforderlig personal.

Såsom ovan i referatet av socialvårdskommitténs yttrande anförts, begärde riksdagen i skrivelse år 1945, att — då pågående utredningar på socialvårdens område i väsentliga delar slutförts — planläggning måtte vidtagas inom vederbörande departement i syfte att samordna utredningsresultaten och uppdraga riktlinjer för den framtida socialpolitiken samt att

därvid måtte utarbetas en samlad kostnadsberäkning. Kungl. Maj:t förelade 1946 års riksdag en finansplan, där man även räknat med kostnaderna för de socialpolitiska reformerna. Det synes utskottet, som om dylika översikter, gärna ännu mera utarbetade, lämpligen kunde föreläggas riksdagen med jämna mellanrum, eventuellt årligen i samband med statsverkspropositionens framläggande. Därvid bör också redogöras för det krav på personal, som de olika reformerna kunna medföra, samt samhällets möjligheter att möta dessa krav. Sker så synes någon särskild utredning icke behöva därutöver vidtagas.

Utskottet får därför hemställa,

att andra kammaren för sin del måtte besluta att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om en översyn av socialvården i fråga om samordning mellan dess olika delar samt de krav i olika hänseenden, som skilda reformförslag kunna medföra, samt att denna översyn måtte företagas inom vederbörande departement.

Stockholm den 30 mars 1949.

På utskottets vägnar:

OSSIAN SEHLSTEDT.

Närvarande:

Herrar Sehlstedt, Nilsson i Bästekille, fröken Ager, herrar Engkvist, Andersson i Ryggestad, Andersson i Långviksmon, fru Torbrink, herrar Gustafsson i Stockholm, Rosén och Andersson i Björkäng.
